

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande

1 (5)

Datum
2023-10-26

Ärendebeteckning
407-29536-2023

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kortare ledtider för elnätsutbyggnad - Utveckla arbetssätt och parallella processer

Er beteckning: KN2023/03008

Länsstyrelsen i Västra Götaland yttrar sig över Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport *Kortare ledtider för elnätsutbyggnad – Utveckla arbetssätt och parallella processer* (Ei R2023:09) till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Länsstyrelsens huvudsakliga ståndpunkter, som utvecklas i följande remissvar är:

- Betonar vikten av ökad intern och extern samverkan samt samordning. En myndighetsgemensam kunskapsplattform föreslås där Ei är huvudansvarig, där övriga myndigheter medverkar.
- En tidig dialog med nätägaren är viktig för att kunna effektivisera processen, identifiera målkonflikter och kunna göra helhetsbedömningar när behov finns.
- Nätägare rekommenderas att låta Länsstyrelsen granska miljökonsekvensbeskrivning innan den lämnas till Ei. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget, det kommer dock kräva rätt förutsättningar och tillräckliga resurser för effektiv handläggning.
- Framhåller den avgörande vikten av att parallellställa koncessionshandläggningen med ledningsrättsprocessen.
- Nätutvecklingsprocessen bör likställas med infrastrukturprocesser. En utredning bör tillsättas för att kunna föreslå mer konkreta åtgärder och författningsändringar. Även de internationella erfarenheterna bör ligga till grund för åtgärdsförslag.
- Uppmanar till att vidare utreda förlängningen av giltighetstid för tillstånd och dispenser.
- Resursfrågan är viktig för att korta ledtiderna i praktiken.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Att verka för kortare ledtider för elnätutbyggnaden är en angelägen fråga för hela landet, i synnerhet för Västra Götalands län. Utbyggnad av elnätet är en viktig förutsättning för att påskynda och möjliggöra den gröna omställningen. Åtgärder och författningsändringar bör därför genomföras skyndsamt.

Länsstyrelsen i Västra Götaland (nedan benämnd länsstyrelsen) anser att förslagen i rapporten lägger fokus på optimering av befintliga processer, handläggningsrutiner och samverkan. Om samtliga förslag genomförs kommer ledtiderna för elnätutbyggnad sannolikt minska. Dessa förslag kan dock ses som trimningsåtgärder av befintligt system, då systemet idag är uppbyggt av sekventiella steg snarare än parallella. En åtgärd som lyfts fram är att koncessionshandläggningen kan läggas parallellt med ledningsrättsprocessen. Det är viktigt att detta genomförs då detta anses vara ett av de mest tidsbesparande åtgärdsförslagen, vilket är positivt ur ett helhetsperspektiv.

Länsstyrelsen anser att föreslagna åtgärder kommer kunna generera vissa förkortade ledtider men så länge systemet är uppbyggt som idag kommer detta troligen inte leda till några markanta tidsvinster. För mer genomgripande förändringar och större förkortning av ledtiderna krävs ytterligare författningsändringar utöver det föreslås i rapporten. Länsstyrelsen anser därför att en utredning bör tillsättas där nätutvecklingsprocessen jämförs med övriga infrastrukturprocesser, med förslag på mer konkreta åtgärder och författningsändringar.

Länsstyrelsen anser vidare att den internationella jämförelsen över hur andra länders processer kopplat till nätutveckling ser ut, borde ha värderats i förhållande till de förslag och åtgärder som lämnats i rapporten. Detta bör utredas ytterligare och tas tillvara i det fortsatta arbetet.

I rapporten lämnas förslag på åtgärder som nätägare och myndigheter kan genomföra i respektive organisation. Det varierar nationellt hur respektive länsstyrelses förutsättningar ser ut och vilka resurser som finns att tillgå för att möjliggöra de åtgärder som föreslås. De två åtgärderna *tidig dialog* samt att nätägaren rekommenderas vid behov föra en dialog med länsstyrelsen om att få lämna *miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för granskning* innan den lämnas till Ei innebär en påverkan på länsstyrelsen. Länsstyrelsen ser många fördelar med förslagen, men vill poängtera vikten av tillräckliga resurser och tydlighet om syfte och kravställning för att det ska bli effektivt och gynnsamt för inblandande parter.

Ett ökat behov av elnätsutbyggnad kommer troligen innebära ett ökat ärendeflöde. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att det finns en tydlig struktur för behov av tidig dialog och MKB-granskning.

Länsstyrelsen ser positivt på att extern och intern samverkan samt ökad samordning utvecklas och att finansiering av föreslagna åtgärder utredas vidare. Länsstyrelsen delar också rapportens slutsats att förlängd giltighets- och färdigställandetid för tillstånd och dispenser bör utredas särskilt.

Länsstyrelsens synpunkter på rapportens förslag

Avsnitt 5.3.5 – Kontinuerlig dialog med länsstyrelse i samrådssteget

Länsstyrelsen anser att det är positivt med ökad dialog i de fall nätägaren bedömer att behovet finns. Den tidiga dialogen bör genomföras när det finns reell möjlighet att bidra med kunskap och påverka valet av alternativ. Samtidigt får denna dialog mellan nätägare, myndigheter och kommuner inte innebära att projektet låses på ett så tidigt stadium att den berörda allmänheten inte ges tillfälle till ett meningsfullt samråd medan det fortfarande finns möjliga handlingsalternativ. I MKB-direktivet ställs krav på att berörd allmänhet på ett tidigt stadium ska ha möjlighet att delta i beslutsprocesser som kräver att en specifik miljöbedömning genomförs, och de ska även ha rätt att yttra sig när alternativen står öppna (artikel 6.4 i direktiv 2011/92/EU).

Avsnitt 5.4.2 – Nätägarens dialog med länsstyrelserna

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget, då det ökar möjligheten att identifiera målkonflikter och göra nödvändiga helhetsbedömningar i ett tidigare skede. Därmed kan också ansökans innehåll och omfattning avgränsas på ett effektivt och korrekt sätt. Behovet av kompletteringsrundor och extrainsatta samrådsmöten kan då minska. Det kan även leda till färre avvísningar av domstolen i senare skede.

Tidig dialog kräver mer resurser

För att tidig dialog ska vara möjligt krävs att länsstyrelserna har tillräckliga resurser för att kunna genomföra och möta nätägarens behov. Det ökande behovet av elnätsutbyggnad kommer troligtvis generera ett ökat ärendeflöde hos länsstyrelsen. Tidig dialog är ett informellt steg i processen, vilket innebär att det inte är tydligt när och på vilket sätt den ska genomföras. Det är därför viktigt att identifiera vilka ärenden och ledningsprojekt som kan innebära ett utökat behov av tidig dialog, så att länsstyrelsen har adekvata resurser att möta detta behov.

Avsnitt 5.3.6 – MKB till länsstyrelsen innan den lämnas till Ei

Föreslagen åtgärd bedöms minimera risken för senare omtag och kompletteringar, samtidigt som det kan medföra visst dubbelarbete. Länsstyrelsen anser att förslaget är positivt, men att innebörden av vilka projekt som kan beröras behöver utvecklas vidare.

Att granska en MKB inför Ei:s granskning kan bli omfattande beroende på projektets omfattning och förutsättningar. Det innebär att länsstyrelsen behöver tillföras tillräckliga resurser för att kunna genomföra en effektiv granskning. Detta resursbehov omnämns inte uttryckligen i avsnitt 6.3.3.

Avsnitt 5.4.6 - Parallellställa koncessionshandläggningen med ledningsrättsprocessen

Att parallellställa koncessionshandläggningen med ledningsrättsprocessen framstår som ett av de mest enskilt tidsbesparande åtgärdsförslagen. Länsstyrelsen tillstyrker därför att processerna parallellställs.

Avsnitt 6.2.1 - Upprätthålla en kunskapsplattform

Ei ska skapa en plattform för kunskapsutbyte och vidare lärande som behöver uppdateras och utvecklas kontinuerligt. Länsstyrelsen anser att det är positivt att det skapas ett forum för kunskapsutbyte mellan olika aktörer i elnätsutbyggnadsprocessen då detta saknas idag.

Kunskapsplattformen kommer att kräva en resursförstärkning hos länsstyrelserna och Lantmäteriet som uppskattas till 0,5 årsarbetskraft vardera. Länsstyrelsen välkomnar resursförstärkningen och anser att det är positivt att berörda myndigheter – Ei, Lantmäteriet och länsstyrelserna föreslås tilldelas resurser för det gemensamma arbetet.

Avsnitt 6.3 - Styrning och finansiering av fortsatt arbete hos berörda myndigheter

Länsstyrelserna ska inom sitt verksamhetsområde verka för kortare ledtider för elnätsutbyggnad genom prioriteringar och utveckling av interna processer och arbetssätt. Länsstyrelsen anser att det är positivt att intern och extern samverkan samt samordning utvecklas samt att finansiering av föreslagna åtgärder utreds vidare mellan Regeringskansliet och de berörda myndigheterna.

Avsnitt 6.4 - Ändring av giltighetstid för tillstånd och dispenser

Länsstyrelsen delar uppfattningen att konsekvenserna av förlängd giltighets- och färdigställandetid för tillstånd och dispenser enligt miljöbalken bör utredas särskilt för att avgöra i vilken utsträckning

sådana författningsändringar är lämpliga och hur en sådan reglering i så fall ska utformas.

Synpunkter i övrigt

Sedan tidigare har länsstyrelsen betonat behovet av tydliggörande av Svenska kraftnäts roll och ansvar i elnätsutbyggnaden.

Arkeologi

Länsstyrelsen vill framföra att i bilaga 4 föreslås åtgärder som strider mot nuvarande lagstiftning, 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Åtgärderna kan inte genomföras utan en författningsändring.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze med planhandläggaren Frida Svensson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också funktionschefen Nina Kiani Janson medverkat. I handläggningen i övrigt har miljöskyddsavdelningen, landsbygdsavdelningen, samhällsavdelningen, naturavdelningen och vattenavdelningen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

kn.remissvar@regeringskansliet.se

linnea.carlen@regeringskansliet.se